

La narració rellevant de la història petita

ASSUM GUARDIOLA

He llegit aquesta novel·la amb una barreja de delit i decepció. A voltes m'hi he submergit i altres vegades hi he surat pel damunt amb poca esma per continuar. Què m'ha seduït? La narració de la història petita, els detalls aparentment insignificants que posen en rellevància la història que no s'explica, la d'aquells anys terrosos de la postguerra. Crec que aquest és un dels mèrits de la novel·la. No narrar l'evidència, sinó el detall d'una època. En aquest sentit, l'autor demostra destresa narrativa: la creació d'un món i d'uns personatges arrencats de la quotidianitat i de la banalitat ben entesa per fer-ne material literari. Uns anys, una manera de viure. El protagonisme del paisatge i l'entorn on es fa l'home: l'escenari, omnipresent, s'erigeix com un personatge més. En sentim el gust, l'olor i el tacte. I la creació d'aquesta veu narrativa en primera persona de l'adult que va ser nen que pren consciència mentre escriu, amb l'encert, per altra banda, d'inte-

grar els diàlegs en estil directe lliure enmig de la narració, com veus que acompanyen la del protagonista, ecos del passat, reminiscències d'aquells temps.

Llàstima que a aquest text li falti «sentit novel·lístic», és a dir, un pols d'aquells ingredients que formen la raó de ser de la novel·la, sobretot el de la tensió dramàtica i el de la creació d'expectatives. Cada capítol funciona com una unitat autònoma —amb el consegüent desencadenant, punt de gir, clímax i desenllaç— amb els lligams ja esmentats: paisatge, personatges i la presentació d'una època. I, també, pel *leitmotiv* que recorre de cap a cap la novel·la, que consisteix a prendre consciència de la pròpia existència a partir d'una acció reveladora: l'avi del prota-

Un dels mèrits de la novel·la és no narrar l'evidència, sinó el detall d'una època

PLADEVALL, Antoni

El dia que vaig fer vuit anys

Columna, Col. Clàssica
Barcelona, 2014. 304 p.

gonista el pesa a la bàscula on es pesava el gra, el dia que fa vuit anys. Però, des del meu punt de vista, en aquesta novel·la hi falta aquell ham, aquell «somni de la ficció», aquella espurna que et fa girar pàgines i més pàgines.

Punt de confluència

Cultura

Revista mesal.
Edició facsimil: 1914-2014
Edicions de la ela geminada,
Girona, 2014,
187 p.

XAVIER FERRÉ TRILL

Els sis números de la revista *Cultura* —ara en facsimil, amb un notable estudi introductor de l'historiador de la cultura Maximiliano Fuentes— expliciten els ponts de contacte entre modernisme i noucentisme. Com diu el curador de la publicació, la publicació gironina esdevenia un punt de confluència entre ambdós moviments culturals i polítics.

La veu dels morts

MIQUEL MARTÍN

La sala d'estar és un camp de futbol es pot llegir com un llibre de records, de memòries, de reminiscències íntimes, com una autobiografia peculiar... Però, ja des del títol, ens suggereix un afany de condensació, un esforç per abraçar, contenir i retenir allò immens, gairebé inabastable. Amb tot, també seria una manera d'expressar que l'espai físic i el moment es poden transcendir amb la imaginació, amb la creació, o que cada petit racó pot evocar tot un món. I això és precisament el que fa Josep M. Fonalleras al llarg de tota l'obra: transcendir l'anècdota, el detall, per convertir-los en categoria, en quelcom universal i, doncs, compartible.

El llibre s'enceta i es tanca amb uns versos de Joan Vinyoli que ens conviden a viure la vida mesclada amb els morts. Uns morts que Fonalleras rescata i fa reviure a la manera vinyoliana, és a dir, «pacientment, contemplativament», fent-nos «lentament al pensament que alguna cosa d'ells és molt a

prop», acompanyant-los, perseverant «les coses que van tocar». Revivim una infantesa a Girona, unes estades a Banyoles, unes vacances a la costa... i ho fem a través de les fragàncies i les pudors, dels sabors, de les impressions tàctils —agradables i doloroses—, d'enlluernaments i contemplacions, de tot un esclat dels sentits que, tanmateix, revela una profunda espiritualitat perquè ens arriba gràcies a un viatge introspectiu, gràcies a un potentíssim jo líric que sovint ens recorda la Rodoreda més incisiva i poètica.

Amb una gran sobrietat narrativa, amb una prosa destil·lada, Fonalleras aconsegueix mostrar allò perdurable dins l'efímer, en una línia constant en

Gràcies a un potentíssim jo líric sovint ens recorda la Rodoreda més incisiva i poètica

Entre setembre de 1914 i febrer de 1915 Girona fou exponent d'una generació intel·lectual que permetia de pensar el Principat com a nació policèntrica, és a dir, com a fluxos d'idees que s'interconnectaven. Aquesta característica —la construcció del Principat des de les ciutats— es concretava en aquesta revista amb la col·laboració de corrents de pensament nacional com Gabriel Alomar i la recepció de pensadors europeus com Ernest Renan i literats com d'Annunzio.

L'acurada introducció de Fuentes proposa la reedició d'altres publicacions de Catalunya que aparegueren en aquesta conjuntura, o d'altres que n'anunciaven precedents de plantejament. És així, seguint el plantejament

del curador, que ens fariem cabal de la formació i irradiació del complex d'idees solidàries amb l'Estat francès en clau de defensa dels valors republicans.

Alhora, però, el marc de la Primera Guerra Mundial anuncia, com destaquen algunes col·laboracions d'aquesta «revista mensual» gironina, una decidida aposta —tot seguint el cànon ideològic entre Prat de la Riba i Rovira i Virgili— per la nacionalització (catalanització / desespanyolització) del país. Així s'entén la intervenció que hi féu l'aleshores president de la Protectora de l'Ensenyança Catalana, Duran i Folguera.

Assolir la relació entre la cultura nacional i internacional (europea i llatina) era una característica comuna d'una filosofia cultural que, a més de

FONALLERAS, Josep M.

La sala d'estar és un camp de futbol

Ara Llibres
Barcelona, 2015
136 p.

la seva obra però especialment intensa en el seu anterior llibre, *Climent*. És, com diu el protagonista de *La sala d'estar és un camp de futbol*, «el poder de la literatura».

ser traduïda políticament, suposava una estratègia per combatre «violències simbòliques» espanyoles, com el «flamenquisme» o l'apologia de les curses de braus, àmpliament contestades pel nucli modernista de la capital del Gironès (Prudenci Bertrana).

Comptat i debatut, l'encertada recuperació d'aquesta revista —que comptava amb una primera reedició per mitjà d'Edicions del Cotal, del 1979— ens diu que la iniciativa de l'escriptor Josep Tharrats —més enllà de la seva brevetat— fou un referent de la Catalunya internacional d'inicis del segle xx. Una edició absolutament recomanable per bastir la historicitat del món de les idees —no pas provincianes ni localistes— des dels Països Catalans cara a Europa.